

Així l'home es comporta a l'escala evolutiva. Les causes de la majoria de les guerres de què ens parla la història, han estat en defensa del seu patrimoni territorial, o en el cas dels provocadors per augmentar els seus recursos i quedar-se amb el territori aliè. Però a vegades el feble ha plantat cara al més fort i l'ha expulsat. Tenim el cas de la guerra del Vietnam.

4. LA CONCENTRACIÓ HUMANA. Potser la necessitat d'una competició per la supervivència fa que individus propensos, sols o en grups, s'organitzin per tal d'exercir l'agressivitat i d'aquí a la delinqüència. Mentre uns s'esmenen, d'altres arriben a extrems impensables.

5. Matar l'avorriment. Una mena d'afany de destacar, d'experimentar noves sensacions. Una revolta al carrer, les salvatges baralles en els camps de futbol, els jocs virtuals, els de rol, els esotèrics fan despertar els instints més cruels.

Això em recorda aquell film de Hitchcock, titulat "La sogra" -"Rope" en l'original-. Pel qui no l'hagi vist, diré que el protagonista, un professor, diu en broma a classe: "L'assassinat és un art i com a tal hauria de ser un privilegi dels éssers superiors". És el cas que dos dels seus alumnes s'ho prenen al peu de la lletra i maten fredament un dels seus companys per tal d'assaborir-ne el que ells devien creure que era un veritable plaer. No cal dir que el bo de James Stewart, el professor bocamoll, ho esbrina, i el procediment cau dins el costumari d'aquell mestre del suspens. També en la vida real ens assabentem de fets semblants.

6. Cinema i TV Segons diuen, un nen veu a TV una mitjana de 8000 assassinats abans d'acabar la primària -potser exageren!- Es pot dir que n'és la causa? Abans d'aparèixer aquests invents ja hi havia delinqüència i crims. Potser que ara en tenim més notícia?

7. Les hormones. Des de fa un cert temps s'ha esbrinat que aquestes controlen les nostres funcions vitals. L'endocrinologia avança. La gent parla de si l'adrenalina amb excés els causa una energia que de no controlar-la farien un disbarat. Suposo que deuen exagerar per cridar l'atenció. El mateix passa amb la testostero-

na que pot disparar-se per tots cantons. En aquest apartat hi podríem incloure els qui, amb un còmode eufemisme, es diuen bojos del volant; però que en realitat són criminals del volant.

8. L'agressivitat està de moda. Si no ets agressiu no triomfaràs. Així ho veiem a cada pas. A les empreses, a les finances, al periodisme, al cinema, a la política... Si un aspirant a governar no es mostra agressiu amb l'oponent, suscita compassió o ironia per part dels seus i no cal dir pel seu enemic polític. Si es vol triomfar s'ha d'escometre amb els dards envenenats de la paraula.

Ja ho feien els grecs i els romans. Recordem Demòstenes amb "Les Filípiques" i Ciceró amb "Les Catilínaries".

9. Les passions que ens atenallen: gelosia, enveja, cobdícia, patriotisme a ultrança... Cal afegir la droga, l'alcohol, l'esquizofrènia. També la guerra converteix l'home pacífic amb monstre sanguinari... Com es fa aquest canvi? És el compliment del deure? o allò "mata o et mataran"?

Epileg. És possible que tots tinguem unes disposicions pròpies des del moment de la concepció. Potser que estiguem marcats pel nostre genoma. En d'altres paraules, uns neixen pacífics i d'altres violents. Que l'ambient que ens envolta hi té molt a veure. Que potser els primers seran benèvols, dòcils, tranquils, condescendents i els altres esdevindran irritables, brutals, fins arribar a la crueltat i al salvatgisme. Malgrat això, hi hauria d'haver una mena de pacte social en què tots tinguéssim cabuda.

Que tots els conflictes es poguessin resoldre per la renúncia d'alguna de les parts. Hem de fer nostre l'eslògan "Si vols la pau renuncia a la violència". De no aplaudir els transgressors, d'estar a l'aguait per si algú d'amagat o a l'ombra pretén governar-nos amb violència. Que mitjançant l'educació, els violents s'han de reprimir i els pacífics adquirir un cert grau d'agressivitat si volen sobreviure. I que aquest exercici educatiu porti a la reincorporació dels delinqüents a la societat. Encara que per a alguns aquest exercici és a tan llarg termini que opten per enviar-los al corredor de la mort o tal vegada, com hem dit abans, programen guerres d'invasió, que en el moment en què aparegui aquest article, ja potser seran un fet consumat. ■

